

Nationella taxan upphör – öppnar för fler privata vårdgivare

Sista delbetänkandet i Patientens rätt

Den nationella taxan upphör 2011. Den ersätts av ett nytt system som ger privata vårdgivare möjligheter att etablera sig med offentlig ersättning.

Det föreslås i slutbetänkandet från utredningen om patientens rätt.

En ny »etableringsplattform« föreslås ersätta den nationella taxan. Privata vårdgivare inom specialiserad öppenvård utanför primärvården ska ges möjlighet att etablera sig med hjälp av en nationell auktorisering och nationellt fastställt minimitaxa.

Det föreslås i den fjärde och avslutande delen av den statliga utredningen Patientens rätt: »Regler för etablering av vårdgivare. Förslag för att öka mångfald och integration i specialiserad öppenvård« (SOU 2009:84).

Det nya systemet med tillstånd, registrering och godkännande är tänkt att vara på plats senast den 1 januari 2011, men följs av övergångsregler.

2015 ska det nya systemet vara helt genomfört, sade Toivo Heinsoo vid presskonferensen på måndagen i förra veckan.

I korthet innebär det nya systemet att vårdgivare ansöker om etableringstillstånd hos en ny nationell myndighet (»eller befintlig myndighet«), som också anger en miniminivå för en gemensam nationell taxa. Landstingen bestämmer själva vilken vård som ska ges och på vilka villkor.

Sveriges kommuner och landsting har dock i ett särskilt yttrande till utredningen påtalat risken för att landstingen och kommunerna med de föreslagna åtgärderna inte kan hålla kostna-

derna, och att de i praktiken får små möjligheter att påverka vilka etableringar som sker.

Privatläkarföreningens ordförande, Gunnar Welander, är i grunden positiv till utredningen Patientens rätt, men ser i den avslutande delen få konkreta förslag.

– Det är departementet som har bollen. Vi såg ett utkast i augusti, men förslaget har blivit än mer luddigt än då.

En fjärdedel av de cirka tusen läkare som i dag är verksamma på den nationella taxan är allmänspecialister.

– Dessa kommer framöver hänvisas till vårdvalet, säger Gunnar Welander.

Den myndighet som nu föreslås ska i första hand registrera och auktorisera verksamheter som ska ingå i det offentligt finansierade systemet. Den ska också tröska genom och värdera nuvarande ersättningar. Den förväntas genomföra föränd-

Gunnar Welander

ringar som motiveras av »sammanhållna vårdprocesser som skapar värde för patienten«. En nyhet finns också i det finstiltta kring den myndighet som ska arbeta med den nya etableringsplattformen. Utredningen öppnar för

att den planerade myndigheten också tar formen av en behandlingsförmånsnämnd. Likvärdighetsprincipen kommer att kräva att beslut om vad som ska ingå i det offentliga åtagandet tas på nationell nivå.

Läkarförbundet har under lång tid förespråkat en statlig behandlingsförmånsnämnd som ska pröva vilka vårdbehov och åtgärder som bör ingå i den skattefinansierade vården.

– Det är en signal att man lyssnat till förbundet, kommenterar Gunnar Welander:

– Det ska bli en ny myndighet motsvarande TLV. Jag hoppas dock att denna inte blir en del av TLV själv.

Marie Närlid

Tre begrepp föreslås ersätta »arbetsförmåga«

Läkare ska slippa bedöma sjukskrivna personers försörjningsförmåga i relation till hela arbetsmarknaden. Det föreslås i Arbetsförmågeutredningens slutbetänkande.

Som Läkartidningen tidigare rapporterat (LT nr 40/2009) föreslår regeringens utredare Anna Hedborg att sjukvården frikopplas från sjukskrivning efter 180 dagar. Beslut om fortsatt sjukskrivning efter sex månader ska tas av Försäkringskassan.

Det som vården ska bedöma under den första 180-dagarsperioden är »arbetsförmågan«, ett begrepp som får en tydligare definition än i dag. Frågan gäller på vilket sätt sjukdomen påverkar individens förmåga att klara sitt nuvarande arbete.

Efter 180 dagar är det i stället »medicinska förutsättningar för arbete« som ska bedömas, det vill säga sannolikheten för att en person kan få jobb på arbetsmarknaden som helhet.

– I dag tvingas den enskilde läkaren ha allmänna föreställningar om vad som krävs för att få jobb på den reguljära arbetsmarknaden. Det slipper de med det här förslaget, sa Anna Hedborg på presskonferensen där utredningen presenterades.

För att få en rättssäker bedömning av de medicinska förutsättningarna för arbete bör särskilda protokoll utvecklas för att skatta hur mycket en sjukdom begränsar möjligheten att få ett jobb.

Efter 365 dagar ska Försäkringskassan bedöma »försörjningsförmåga«, som blir det tredje begreppet. Då tas hänsyn även till individuella faktorer såsom ålder, utbildning och arbetslivserfarenhet.

Michael Löwtrup

Vårdgarantin kan bli lag

Tidsgränserna i vårdgarantin, 0–7–90–90, ska bli tvingande från halvårsskiftet 2010. Det föreslår regeringen i en lagrådsremiss baserad på utredningen om patientens rätt.

Om landstingen inte klarar av att leva upp till garantin blir de skyldiga att informera patienterna om var och hur de kan få vård hos andra vårdgivare.

Det föreslås också att patienter ges rätt till en fast vårdkontakt och ökade möjligheter till en förnyad medicinsk prövning. ■

■ DELBETÄNKANDE Regler för etablering av vårdgivare. Förslag för att öka mångfald och integration i specialiserad öppenvård (SOU 2009:84)

■ Lagen om läkarvårdsersättning och lagen om ersättning för sjukgymnastik föreslås upphöra att gälla och ersättas av en ny lag från och med den 1 januari 2011: lag om vårdgivaretablering, LOVE. Den nya lagen ger regler för rätt att etablera sig och verka mot nationellt fastställda taxor inom den del av öppenvården som inte är primärvård.

■ Entreprenörer ska kunna etablera sig med hjälp av enhetliga regler för godkännande av aktörer, oavsett var i landet verksamheten ska bedrivas, förutsatt att de uppfyller vissa grundläggande krav.

Vilka verksamheter som kommer att ersättas enligt den nya lagen ska fastställas av en ny myndighet. Denna ska även ange lägsta nivå för ersättning från landstinget.

■ Det nya systemet med tillstånd, registrering och godkännande föreslås vara på plats senast den 1 januari 2011 men ska följas av övergångsregler.

■ En ny myndighet som är ansvarig för en kontinuerlig översyn av etableringsplattformen för den öppna specialiserade vården. Fullt utvecklad 2014 beräknas den ha 20 anställda.